

50 LET TRVÁNÍ SVĚTOVÉ ZDRAVOTNICKÉ ORGANIZACE

Světová zdravotnická organizace (SZO, WHO - World Health Organization, OMS - Organisation Mondiale De La Santé) jako mezinárodní zdravotnická instituce OSN se sídlem v Ženevě, která řídí a koordinuje mezinárodní zdravotnickou činnost, slaví v tomto roce 50leté výročí svého založení.

Den založení Světové zdravotnické organizace - 7. duben 1948 - je každoročně slaven jako Světový den zdraví.

Toto výročí půlstoletí, kterému byla během celého roku 1998 věnována široká pozornost ve všech 191 členských zemích organizace, poskytuje vhodný okamžik na chvíli se zastavit a připomenout si zásadní příspěvek SZO podpoře zdraví v takových oblastech, jako je prevence nemocí a jejich kontrola, eradikace a eliminace závažných onemocnění, stanovení standardů a norem, podpora zdravého životního prostředí a stanovení všeobecných koncepčních přístupů k rozvoji zdraví.

Během pouhých 50 let se například délka života lidí na celém světě zvýšila o více než 40 %. Průměrná délka života vzrostla asi ze 46 let na počátku 50. let dvacátého století na téměř 65 let v roce 1996.

Tento nejdůležitější úspěch mezinárodního zdravotnictví posledního půlstoletí je triumfem humanity. Při tomto úspěchu hrála SZO podstatnou, i když často nenápadnou úlohu.

Hlavním cílem SZO v současné době je zajistit nejvyšší možnou úroveň zdravotního stavu obyvatel celého světa. Pozornost je zaměřena hlavně na:

- prevenci a kontrolu nemocí
- eradikaci nebo eliminaci závažných nemocí
- otázky standardů a norem
- zdravé životní prostředí
- rozvoj domorodých zdrojů pro zdraví obyvatel
- koncepci rozvoje zdraví

Národní program podpory a ochrany zdraví v České republice vychází z usnesení vlády ČR č. 273/1992. Národní program zdraví v ČR vytváří organizační, ekonomický a politický rámec aktivit, které směřují k ochraně, upevňování, rozvíjení a navrácení zdraví, k omezování negativních důsledků poruch zdraví, zdravého stylu života, ke zlepšení životního a pracovního prostředí, k vyšší účinnosti a kvalitě zdravotnických služeb. Na základě rozbo-

ru rizik spojených s vysokou nemocností a úmrtností v ČR byla jako priorita stanovena změna životního stylu.

Co se týká snížení výskytu infekčních chorob, tak se naše republika např. v roce 1991 připojila k programu SZO „Zdraví pro všechny do roku 2000“ - eradikovat přenosnou dětskou obrnu v zemích evropského regionu do roku 2000.

Světová zdravotnická organizace také stanovila některé definice, jako je kontrola, eliminace či eradikace přenosných nemocí.

Kontrola nemocí je definována jako program s cílem dosáhnout snížení incidence nebo prevalence či eliminace podmínek přenosu těchto nemocí.

Eliminace (odstranění, likvidace) je definována jako snížení počtu případů onemocnění na předem stanovenou velice nízkou úroveň, např. eliminace tuberkulózy byla SZO definována v roce 1991 jako snížení prevalence na úroveň pod jeden případ na milion obyvatel.

Eradikace (vymýcení, vyhlazení) onemocnění je definována SZO jako dosažení stavu, kdy se nikde nevyskytují žádné další případy nemoci a kdy jsou zbytečná nepřetržitá kontrolní opatření (např. pravé neštovice).

Do roku 2000 je cílem SZO eradikovat či eliminovat následující nemoci:

Drakunkulózu	(eradikace)
Poliomyelitidu	(eradikace)
Malomocenství	(eliminace)
Novorozenecký tetanus	(eliminace)
Chagasovu nemoc	(eliminace)
Poruchy deficitu jódu	(eliminace)

Toto jsou jen některé, v žádném případě ne všechny příklady příspěvku SZO k rozvoji mezinárodního zdraví během prvních padesáti let její existen-

ce. Tyto výsledky by nemohly být realizovány bez podpory vlád, ministerstev zdravotnictví, dalších mezinárodních organizací, spolupracujících středisek a četných nevládních organizací, odborných společností a soukromého sektoru po celém světě. Národy světa mohou na základě těchto úspěchů získat důvěru v mezinárodní zdravotnictví a těšit se na další výsledky SZO pro zdraví lidí v 21. století.

Aby se reflektovaly regionální zdravotní priority a aby byla blíže k potřebám národního zdraví, je práce Světové zdravotnické organizace regionalizována. Všechny programy a aktivity SZO jsou prováděny prostřednictvím ústřední organizace v Ženevě a dalších šesti regionálních úřadoven (v abecedním pořadí):

1. Regionální úřad SZO pro Afriku (AFRO) v Brazzavill, Kongo
2. Regionální úřad SZO pro Ameriku (AMRO) ve Washingtonu, USA
3. Regionální úřad SZO pro Střední východ (EMRO) v Alexandrii, Egypt
4. Regionální úřad SZO pro Evropu (EURO) v Kodani, Dánsko
5. Regionální úřad SZO pro jihovýchodní Asii (SEARO) v New Delhi, Indie
6. Úřad SZO pro západní Tichomoří (WPRO) v Manile, Filipíny.

RNDr. Marie VACKOVÁ, CSc.,
Ing. Rudolf RYCHLÝ, CSc.
VLA JEP Hradec Králové

Zdroj: (<http://www.who.ch>)
(<http://www.mzcr.cz>)

Do redakce došlo 24. 6. 1998